

Bài 22 : HOẠT ĐỘNG KINH TẾ CỦA CON NGƯỜI Ở ĐỚI LẠNH

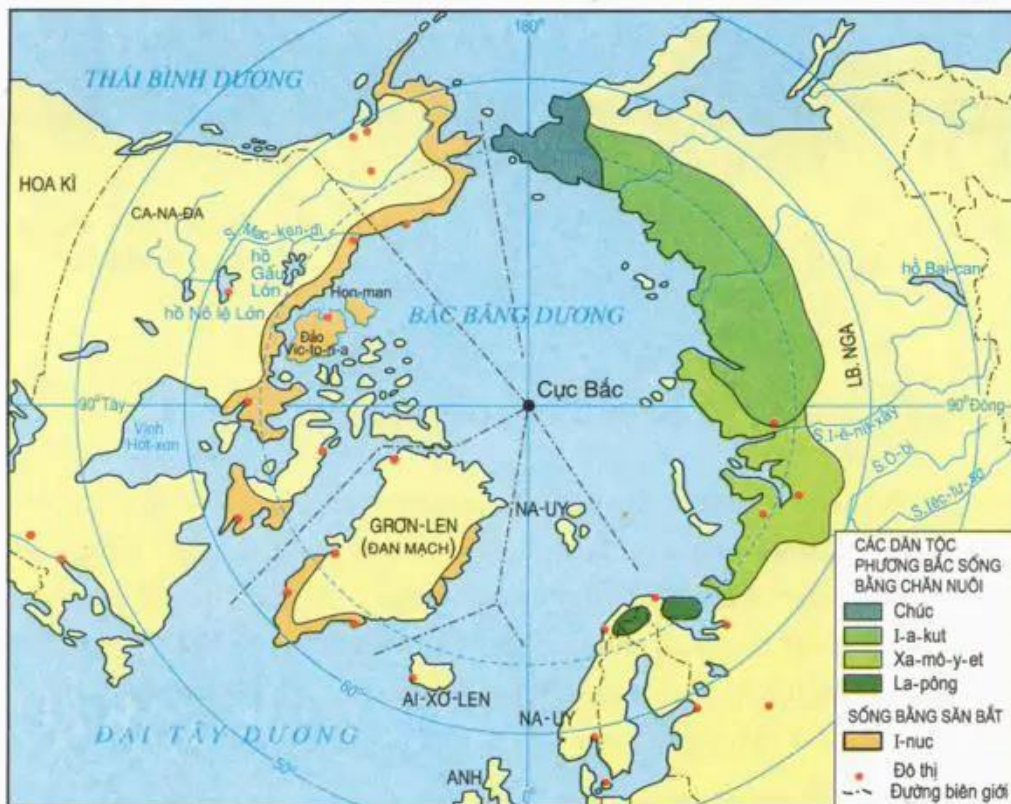
Bất chấp cái lạnh và băng tuyết, nhiều dân tộc đã sinh sống ở phương Bắc từ hàng nghìn năm nay. Họ chăn nuôi, đánh cá hoặc săn bắn. Ngày nay, với phương tiện kỹ thuật hiện đại, con người đã bắt đầu khai thác các tài nguyên ở vùng cực.

1. Hoạt động kinh tế của các dân tộc ở phương Bắc

- Quan sát hình 22.1, cho biết :

+ Có các dân tộc nào sinh sống ở đới lạnh phương Bắc ?

+ Địa bàn cư trú của các dân tộc sống bằng nghề chăn nuôi và địa bàn cư trú của các dân tộc sống bằng nghề săn bắn.

Hình 22.1 - Lược đồ địa bàn cư trú của các dân tộc ở môi trường đới lạnh phương Bắc

Khí hậu khắc nghiệt, lạnh lẽo khiến cho đới lạnh là nơi có rất ít dân. Dù đã thích nghi, các dân tộc sống lâu đời ở phương Bắc cũng chỉ sống được trong các dải nguyên ven biển phía bắc châu Âu, châu Á và Bắc Mỹ. Người La-pông ở Bắc Âu và người Chuk, người I-a-kut, người Xa-mô-y-et ở Bắc Á sống bằng nghề chăn nuôi tuần lộc và săn thú có lông quý. Người I-nuc ở Bắc Mỹ và ở đảo Gron-len sống bằng nghề đánh bắt cá hoặc săn bắn tuần lộc, hải cẩu, gấu trắng... để lấy mỡ, thịt và da. Họ di chuyển trên các xe trượt do chó kéo.

Hình 22.2 - Người La-pông ở Bắc Âu đang chăn dắt đàn tuần lộc

Hình 22.3 - Người I-nuc câu cá qua một hố băng

2. Việc nghiên cứu và khai thác môi trường

Đới lạnh là nơi có nguồn tài nguyên phong phú : hải sản, thú có lông quý, khoáng sản (đồng, uranium, kim cương, kẽm, vàng, dầu mỏ...) nhưng điều kiện khai thác rất khó khăn. Gần đây, nhờ các phương tiện vận chuyển hiện đại và kỹ thuật tiên tiến, con người đã có thể tiến sâu vào vùng cực để nghiên cứu khoa học hoặc khai thác tài nguyên. Nhiều thành phố và các trang trại chăn nuôi thú có lông quý được xây dựng ở vùng gần cực.

Tuy nhiên, việc săn bắt quá mức đã làm cho cá voi và nhiều loài thú có lông quý đứng trước nguy cơ tuyệt chủng.

Hình 22.4 - Dàn khoan dầu mỏ trên biển băng phương Bắc

Hình 22.5 - Khoan thăm dò trên lục địa Nam Cực

Bảo vệ các loài động vật bị đe dọa tuyệt chủng và giải quyết sự thiếu nhân lực là hai vấn đề lớn đang đặt ra cho đới lạnh.

Đới lạnh là nơi có ít người sinh sống nhất trên Trái Đất. Hoạt động kinh tế cổ truyền của các dân tộc ở đới lạnh phương Bắc là chăn nuôi tuần lộc, đánh bắt cá, săn thú có lông quý để lấy mỡ, thịt và da. Ngày nay, con người đang nghiên cứu để khai thác tài nguyên ở đới lạnh. Hai vấn đề lớn phải giải quyết là thiếu nhân lực và nguy cơ tuyệt chủng của một số loài động vật quý.

Câu hỏi và bài tập

1. Kể tên những hoạt động kinh tế cổ truyền của các dân tộc ở phương Bắc.
2. Đới lạnh có những nguồn tài nguyên chính nào ? Tại sao cho đến nay nhiều tài nguyên của đới lạnh vẫn chưa được khai thác ?
3. Cho những cụm từ : khí hậu rất lạnh, băng tuyết phủ quanh năm, thực vật rất nghèo nàn, rất ít người sinh sống, hãy lập một sơ đồ theo mẫu thể hiện mối quan hệ giữa môi trường và con người ở đới lạnh.

Băng tuyết phủ quanh năm